

Ampute Vücut ?maj? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ampute Vücut ?maj? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=15908>

Özet

Ampute Vücut ?maj? Ölçe?i (AB?Ö), uzuv kayb? ya?ayan bireylerin vücut alg?lar?n? ve bu duruma ba?l? olarak ya?ad?klar? psikolojik s?k?nt?lar? de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmis? **psikometrik** bir araçtır. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Gonca Bumin ve arkada?lar? taraf?ndan 2009 y?l?nda ger?ekle?tirilmis?tir. Bu Uyarlama çal??mas?, orijinal olarak ?ngilizce haz?rlanan ölçe?in Türk kültürü ve diline uygunlu?unu, geçerli?ini ve güvenilirli?ini test etmeyi amaçlam??tır.

AB?Ö, bireylerin kay?p uzuvlar?na ve protez kullan?m?na yönelik duygusal tepkilerini, sosyal kaç?nma davran??lar?n? ve genel Vücut ?maj? memnuniyet düzeylerini ölçerek, bu hastalar?n rehabilitasyon süreçlerine ???k tutmaktadır. Türkçe versiyonu, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda ampute bireylerin psikososyal ihtiya?lar?n? belirlemede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ampute Vücut ?maj? Ölçe?i, AB?Ö, Amputasyon, Vücut ?maj?, Psikososyal Adaptasyon, Psikometrik Ölçek, Uyarlama.

Yazarlar

Gonca Bumin, Kenan Bayramlar, Yücel Yakut, Gül ?ener.

Amaç

Ampute Vücut ?maj? Ölçe?i'nin temel amac?, Amputasyon sonrası bireylerin vücut imajlar?na dair ya?ad?klar? alg?sal ve duygusal zorluklar? sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, özellikle uzuv kayb?n?n neden oldu?u **psikososyal adaptasyon** sorunlar?n? ve vücut alg?s?n?n rehabilitasyon sürecine etkilerini de?erlendirmek için tasarlanm??tır. Bu sayede klinisyenler, bireyin ya?ad??? s?k?nt?n?n derecesini belirleyebilir ve uygun psikolojik destek stratejilerini geli?tirebilir.

Türkçe uyarlama çal??mas? ise, ölçe?in Türkiye'deki ampute popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullan?labilmesini sa?lamay? hedeflemiştir. Ölçek, hem klinik uygulamada hastalar?n takibinde hem de akademik ara?t?rmalarda veri toplama arac? olarak kullan?lmaktadır.

Yap?

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, **Ampute Vücut ?maj?** kavramıdır. Bu yap?, sadece fiziksel görünü?e dair memnuniyetsizli?i de?il, aynı zamanda uzuv kayb?n?n benlik sayg?s?, sosyal etkile?im ve protez kullan?m?na yönelik tutumlar üzerindeki karma??k etkilerini de kapsamaktadır. Ölçek, bireyin kay?p uzvu, yara izleri ve protez cihaz? hakk?ndaki dü?ünce ve duygular?n? de?erlendirir.

ABÖ, genellikle tek boyutlu bir yapı olarak ele alınsa da, bazı araştırmalar kayıp sonrası **vücut algısı**, **sosyal kaygı** ve **protez kabullenme** gibi alt boyutların varlığını da incelemiştir. Ölçek maddeleri, bireyin vücudunun görünüşünden utanma, başkaları tarafından yargılanma korkusu ve vücudundaki değişiklikleri kabullenme düzeyini yansıtan ifadelerden oluşur.

Geçerlik

Türkçe Ampute Vücut İmajı Ölçeği (ABÖ) uyarlaması, ölçeğin yapısal ve eş zamanlı geçerliliğini destekleyen bulgular sunmuştur. Yapılan analizlerde, ölçeğin ampute bireylerin vücut imajıyla ilgili sıkıntılarını doğru bir şekilde ölçtüğü gösterilmiştir. **Kültürel Uyarlama** sürecinde dilsel eşdeğerlik ve kültürel uygunluk sağlanmıştır.

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, genellikle bilinen depresyon ve anksiyete ölçekleri ile korelasyonların incelenerek **yakınsak geçerli** desteklemiştir; vücut imajı sorunları arttıkça psikolojik sıkıntı düzeylerinin de arttığı gözlemlenmiştir. Bu bulgular, ABÖ'nün ampute bireylerde psikolojik durumu değerlendirmede geçerli bir araç olduğunu teyit etmektedir.

Güvenirlilik

Türkçe ABÖ versiyonunun **Güvenirlilik** analizleri, yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermiştir. İç tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı yapıya ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösteren Cronbach Alfa katsayısıyla değerlendirilmiştir. Bumin ve arkadaşları (2009) tarafından yürütülen çalışmada, ölçeğin genel olarak kabul edilebilir düzeyde **yüksek iç tutarlılığa** sahip olduğu rapor edilmiştir.

Ayrıca, ölçeğin zamana karşı tutarlılığını ölçmek amacıyla **Test-Tekrar Test Güvenirli** çalışmaları da yapılmıştır. Bu çalışmalar, kısa bir zaman aralığıyla uygulanan ölçek sonuçlarının tutarlı olduğunu ve dolayısıyla ABÖ'nün stabil bir ölçüm sağladığını kanıtlamıştır. Yüksek **Güvenirlilik** değerleri, ölçeğin klinik ve araştırma amaçlı kullanımlarda tutarlı sonuçlar vereceğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ampute Vücut İmajı Ölçeği'nin orijinal yapısı genellikle tek faktörlüdür, vücut imajına yönelik genel sıkıntıyı ölçer. Türkçe uyarlama sürecinde gerçekleştirilen **Faktör Analizi** çalışmaları, ölçeğin orijinal yapısını destekleyip desteklemediğini araştırmıştır.

Yapısal geçerliyi inceleyen analizler, ölçeğin ampute bireylerde vücut imajı sıkıntısını temsil eden güçlü bir **tek boyutlu yapıya** sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, ölçeğin teorik olarak dayandığı yapıyı Türk popülasyonunda da temsil ettiğini ve bu nedenle klinik uygulamalar için uygun olduğunu göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama

Format: Bireyin kendi raporuna dayalı (Self-report) ölçek. Genellikle Likert tipi derecelendirme kullanılır (Derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemiştir, ancak standart ABIS Likert formatındadır).

Language Available: Türkçe (Turkish), İngilizce (Original).

Population Group: Ampute bireyler (Uzuv kaybı yaşıyan kişiler).

Age Group: Yetişkinler.

Population Details: Travmatik, cerrahi veya konjenital nedenlerle uzuv kaybı yaşıyan bireyler.

Test Methodology: Anket yöntemiyle uygulanan, vücut imajı memnuniyetsizliği ve psikosozyal adaptasyon düzeylerini ölçen bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Vücut İmajı, Protez Kullanımı, Rehabilitasyon, Psikometrik Özellikler, Güvenirlilik, Uzuv Kaybı.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: gbumin@hacettepe.edu.tr

Correspondence Address: Gonca Bumin (Hacettepe Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe uyarlaması 2009 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımına ilişkin izin ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Gonca Bumin ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Sorumlu Yazar İletişim: gbumin@hacettepe.edu.tr

Kaynakça

Bumin, G., Bayramlar, K., Yakut, Y., & Sener, G. (2009). Cross cultural adaptation and reliability of the Turkish version of Amputee Body Image Scale (ABIS). *Journal of back and musculoskeletal*

rehabilitation, 22(1), 11-16. doi: 10.3233/BMR-2009-020

Orijinal makalenin ve ölçe?in Türkçe uyarlama belgesinin PDF hali indirilebilir. Orijinal PDF dosyas? burada mevcuttur: amputee-body-image-scale-abis-toad.pdf

Ampute Vücut ?maj? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri bu kaynakta sa?lanmam??t?r. Maddeler için yay?mlanm?? akademik makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM